

УДК 821.112(494).000.141

М. А. Нестелєєв,
кандидат філологічних наук, асистент;
Л. Л. Фіненко,
студент

(Слов'янський державний педагогічний університет)

ЖАНРОВА СВОЄРІДНІСТЬ П'ЄСИ М. ФРІША "САНТА КРУС"

У статті розглянуто жанрові особливості драматургії М. Фріша на прикладі п'єси "Санта Крус". Проаналізовано авторські самовизначення підзаголовків драм у контексті літературної теорії. Запропоновано нову версію жанрових форм (фрагментарних і визначальних) у текстах драматурга та подано можливий варіант жанрової ідентифікації "Санта Круса" в ракурсі сучасного бачення проблеми. Зроблено висновок, що за структурою й послідовністю розміщення частин драма "Санта Крус" – це п'єса-парабола, однак за сюжетом і формою – це фарсова ліро-драма. М. Фріш написав інтелектуальну драму, основний зміст якої є мелодраматичним і банальним, тоді як найважливіше можна відчитати з підтексту.

Особливого значення в наш час набуває творчий спадок М. Фріша, багатогранність таланту якого вражає літературознавців і читачів. Видатний швейцарський драматург працював журналістом, архітектором, написав романи "Юрг Райнгарт", "Відповідь з тиші", "Назву себе Гантенбайн", книгу публіцистики "Сторінки з речового мішка", але найбільш актуальними є його п'єси.

Своєрідність таланту М. Фріша, особливість його поглядів на світ і на людину стали причиною створення специфічних драматургічних форм, що мають оригінальні авторські жанрові визначення. Наприклад, "Санта Крус" – це п'єса-романс, "Коли вони співають" – п'єса-реквієм, "Бідерман і підпалювачі" – моральна п'єса без моралі, "Граф Едерланд" – страшна історія в дванадцяти картинах, "Велика китайська стіна" – фарс. Незважаючи на велику кількість дослідників творчості М. Фріша (П. фон Матт, Т. Зіолковський, Є. Волощук, А. Речка, О. Чертенко, О. Чирков та ін.), аналіз жанрової специфіки його творів проводився мало і спорадично та здебільшого обмежувався цитуванням думок самого автора з цього приводу. На прикладі першої п'єси М. Фріш "Санта Крус" спробуємо обґрунтувати можливі жанрові рамки його драматургії загалом.

Драма М. Фріша "Санта Крус" є своєрідним жанровим утворенням, у якому поєднуються елементи драми для читання, драми-притчі, драми-абсурду, парадоксу, драми-параболи, фарсу, романсу та драматичної поеми. Сам автор назвав свою п'єсу романсом. Романс (ісп. romance) – невеликий за обсягом вірш і музичний твір для сольного співу з інструментальним акомпанементом [1: 612]. На думку Ю. Архипова, п'єса, як і романс, "створює настрій, застосовуючи банальні, стерті слова та ситуації, не відкидає ні гітарної романтики, ні наївної красивості" [2: 528-529]

У п'єсі романтиком є Пелегрін, який протистоїть раціональному, похмурому світові Ротмістра. Із Пелегріном (в імені якого відчитується алюзія на пілігрима) пов'язана романтика пригод, вільного життя й кохання. Цим образом автор утверджує риси романсу, що знаходимо вже на самому початку п'єси, де Пелегрін під акомпанемент гітари згадує про своє кохання. Романсовість (музичність) драми автор актуалізує також за допомогою образу сімнадцятирічної доньки Ельвіри Віоли (віола – старовинний струнний смичковий музичний інструмент сімейства віол, близький до віолончелі), яка символізує тугу за яскравим життям, що промайнуло перед очима Ельвіри й Пелегріна в залитому сонцем порту Санта Крус. Доньку названо "іменем корабля, на якому її мати провела найщасливішу ніч (що, напевно, й дало життя дівчині) і на якому її законний батько, Ротмістр, мріяв пуститися в романтичну подорож" [3: 36]. Загалом М. Фріш мав усі підстави назвати свою драму п'єсою-романсом, адже основні події у творі змальовуються крізь призму романтично-музичних стосунків Ельвіри й Пелегріна. Отже, драму "Санта Крус" можна вважати зразком ліро-драми, оскільки романс – це ліричний жанр.

Найбільшу кількість запитань викликає віднесення літературознавцями драми "Санта Крус" до п'єси-абсурду, п'єси-парадоксу. Таке розуміння цієї драми змушує порівнювати її з творами письменників-екзистенціалістів. М. Есслін зауважував, що "театр абсурду" треба розглядати як "відображення найбільш суттєвих духовних тенденцій нашого часу, відтворення стану сучасної людини, що знаходиться в розладі з природою, світом, іншими людьми, самим собою" [4: 186]. Різні дослідники неодноразово робили спроби винаходу нового терміну щодо явищ, які криються за поняттям "театр абсурду". Серед них – "театр обурення" (Р. Брустайн), "театр протесту і парадоксу" (Дж. Уеллворт), "театр насмішки" (Е. Жекар) [4: 187]. Поряд із Б. Шоу, Б. Брехтом, Ф. Дюрренматтом до представників "театру абсурду" можна сміливо зараховувати і М. Фріша. "Театр абсурду", як вважає Є. Васильєв [4: 189], є окремим явищем такої широкої понад часової категорії, як "театр парадоксу".

Поява абсурдистських мотивів у драмі "Санта Крус" не випадкова. В. Седельник зазначає: "У М. Фріша були складні стосунки зі Швейцарією. Їх можна було визначити поняттям "любов – ненависть". Він звинувачував її в духовному занепаді, у хронічному відставанні від бігу часу, докоряв

нахилами до ізоляціонізму й недостатньою вірою в утопію" [5: 41]. Головним постулатом М. Фріша щодо Швейцарії було: "Швейцарія – це нація без утопії" (за назвою статті 1960 р.). Таке сприймання стану справ у своїй країні теж вплинуло на характер драми "Санта Крус". "Людська душа – ось постійний гральний майданчик!", – стверджував драматург [3: 36]. У п'єсі сцена перетворюється на відгороджений рампою простір свідомості, і все, що там відбувається, – це матеріалізовані в картинах, втілені у плоть і кров рухи внутрішнього життя людини: переживання, спогади, примірювання інших можливостей, кроки до пізнання власного "я" [3: 36]. Найбільш абсурдним у драмі видається буття Ротмістра, який завжди мріяв про морську подорож (життя Пелегріна), але так і не здійснює своїх мрій. У Ротмістра екзистенційна свобода виявляється в його мріях, але він "страждає від абсурдності своєї свободи" [6: 114]. Також у драмі зіштовхуються різні сторони людського існування: романтичний світ Пелегріна та спокійний, врівноважений світ Ротмістра. Стверджується альтернативність буття: Гаваї або Замок. Проблема абсурдності існування відбита також у діях протагоністів драми, у їхній неможливості змінити своє життя, у постійному повторенні дій. Світ мрій Ротмістра й Пелегріна бачиться як світ мрій однієї людини, яка є роздвоєною особистістю, а намагання прожити два різні життя водночас і є абсурдним і парадоксальним. Навіть сам автор наголошує на абсурдності й парадоксальності мрій, бажань Пелегріна й Ротмістра, говорячи, що людина не може змінити себе, а отже, парадокс вбачається вже в самому намаганні щось змінити.

Абсурд і парадокс закладені в самому змісті "Санта Круса". Автор спеціально показує ті ж самі епізоди через певний проміжок часу, тобто твір складається з переживання колись пережитого. Вдумливо прочитавши драму, приходиш до висновку, що в ній дійсно наявні елементи абсурду й парадоксу. Через це можна назвати драму драмою-абсурдом, драмою-парадоксом, але із зауваженням, що елементи абсурдності у творі не є головними й виконують допоміжну роль у формуванні підтексту.

П'єса М. Фріша "Санта Крус" також вражає колом піднятих у ній моральних проблем, що свідчить про її притчевий характер. Притча – це повчальна алегорична оповідь, у якій фабула підпорядкована моралізаційній частині твору. У притчі зосереджена певна дидактична ідея [1: 572-573]. Ю. Веремчук зауважує, що "у літературознавстві драма-притча залишається жанром, який ще чекає на своє дослідження. Притчевість – невід'ємна складова драми-притчі, один із важливих її організуючих елементів цього жанру. Однак, як якість твору вона не належить винятково драматургічній притчі, оскільки виявляється у багатьох інших жанрах. Так, про притчевість можна говорити кожного разу, коли зміст твору постає ширшим від того конкретного одиничного тлумачення, що випливає з його безпосереднього сюжету, тобто у випадку появи смислових нашарувань на поверхні твору" [7: 179]. Під це визначення підходить і драма "Санта Крус", у якій проблеми відчитуються з підтексту, формуються поза основною сюжетною лінією. Проблеми п'єси пов'язані, передусім, із буттям людини, із її світобаченням, відчуттям довілля, зв'язку з іншими елементами всесвіту. На поверхні драми лежить проблема стосунків між чоловіком і жінкою, проблема подружньої зради, але ці проблеми не є головними у творі, ними автор лише завуальовує істинний сенс своєї п'єси, її головну моральну проблему. Такою проблемою є проблема знаходження свого місця у світі (проблема вибору), із якою зіштовхуються і Пелегрін, і Ротмістр, що знаходяться у хронічному пошуку самих себе. Однією з головних рис драми на новому етапі її розвитку є тенденція до посилення вияву драматизму внутрішнього світу особистості, яка вступає в конфлікт з ворожими до неї силами або особистості, яка бореться з протиріччями у власній духовній, психологічній сфері. Зменшується роль засобів психологічного аналізу, все більшу роль набуває підтекст, "підводна течія" [8: 72]. Саме це є характерним для драми "Санта Крус". На гральному майданчику свідомості Ельвіра знову ступає на м'який килим у каюті Пелегріна, хоча й знає, що розплатою за ніч невинності й пристрасті будуть десятиліття потай пролитих сліз. І Пелегрін знову приносить у жертву морю можливість спільного життя з дівчиною, про яку мріяв. І Ротмістр знову звертає зі шляху, що веде до моря, заради того, щоб лишитися з Ельвірою. Пара Ротмістр – Пелегрін втілює головну проблему твору – проблему вибору: чи чоловіча мрія, що стоїть над жінкою, чи жінка, що стоїть над чоловічою мрією; чи море, чи замок, чи кава, яку власними руками вирощуєш на фермі десь на Гаваях, чи дитина, що росте на твоїх очах. Поєднати і те і інше, за М. Фрішем, неможливо.

У п'єсі-притчі життєва ситуація підноситься до рівня загальнолюдської, оскільки є частиною цілісного процесу, а через конкретику відбувається перехід до інтерпретації буття, що тяжіє до філософського осмислення. Така характеристика повністю відповідає драмі "Санта Крус", у якій – більше питань, ніж відповідей. Ще одним елементом притчевості драми є сама назва, яка символізує необхідність збереження моральних цінностей людства.

Для драматичної притчі характерною є просторова та хронологічна невизначеність дії. Відсутність авторської вказівки на час чи на місце подій не обмежує рецептивних можливостей читача і надає творові необхідної глибини й універсальності. У драмі "Санта Крус" основні події відбуваються у дещо загадковому замку Ротмістра та сповненому романтики напівміфічному порту Санта Крус. Це має спонукати читача домислити те, про що не говорить автор, і таким чином стати співавтором. Піднімаючи

важливі проблеми, М. Фріш не нав'язує глядачеві свою думку, а пропонує йому зробити власний висновок. Швейцарський письменник зазначав: "Як драматург, я вважав би своє завдання повністю розв'язаним, якби своєю п'єсою коли-небудь зумів поставити питання так, щоб із цього моменту глядачі просто не могли жити без відповіді, без їхньої власної відповіді, за яку вони могли б віддати життя" [9: 57].

У драмі "Санта Крус" є елементи п'єси-притчі, основними завданнями якої є підняття глобальних для людства проблем, однією з яких є проблема вибору.

Цікавою є погляд О. Євченка [10], де поєднано поняття драма-притча та драма-парабола. П'єса "Санта Крус" є інтелектуальним твором, який змушує замислитись над проблемами людського існування. Інтелектуальний твір включає у свою структуру параболічну думку, тобто притчу, історію, яка відходить від сучасності. Однак параболічність мислення в інтелектуальному мистецтві тим і відрізняється, що відхід від сучасності відбувається не по прямій, а по кривій параболі, яка знову повертає думку, що відійшла убік, до сучасності. В основі притчі лежить принцип параболі: розповідь віддаляється від сучасного авторів світу, іноді зовсім від конкретного часу, конкретної ситуації, а потім, наче рухаючись по кривій, знову повертається до залишеного предмета і дає йому філософсько-етичне осмислення й оцінку [8: 205].

Розглядаючи драму-антиутопію в межах драми-параболі, О. Євченко зауважує, що цей модус є одним із "найпродуктивніших утворень епічної драми" [10: 199]. У п'єсі "Санта Крус" наявні деякі риси "драми-антиутопії", яка є повчальною, політичною, а особливості художнього світу драми-антиутопії часто визначаються параболічною побудовою. Але сам М. Фріш говорив про параболу так: "Я розчарувався у параболі, бо вона передбачає імітацію, копіювання природи, ілюзіонізм, а треба створювати новий різновид реальності" [11: 1].

Для М. Фріша важливим було також підкреслити те, що у драмі "Санта Крус" персонажі й події є типовими, наче створеними за певною моделлю. Драма як сталий жанр видавалась М. Фрішеві не досить адекватним способом осмислення катастрофи, що спіткала людину й людство. Драма, за М. Фрішем, є моделлю певного модусу буття, і, як кожна модель, вона багато що приховує й ретушує, ґрунтуючись швидше "на загальному принципі, аніж на деталях і конкретних фактах" [12: 50]. Цим і викликаний пошук М. Фрішем нових жанрових форм. Характерно, що в "Санті Крусі" події розвиваються за певною моделлю, персонажі діють тільки так, як їм дозволено й не можуть щось змінити, а їхнє життя видається смугою запрограмованих подій. На думку М. Фріша, введення поняття "модель" замість поняття "п'єса" допомагає ствердити "експериментальний характер театру", а також передбачає "відхід від випадкових визначень, у які невідворотно потрапляє будь-яке конкретне явище, заради оголення його сутності, загальнозначущого смислу" [2: 527].

Тісно пов'язаним із драмою-моделлю є поняття "драма-фарс". Фарс – західноєвропейська народна комедія XIV – XVI століть, що веде свій початок від вистав веселих гістригонів (акторів) масляних ігор, що отримала стійкий характер острокомічної інтермедії. У фарсі фігурують не індивідуальні характери, а готові типи-маски: простак чоловік, сварлива жінка, хитрий слуга, п'яничка монах [8: 432-433]. Саме готові типи-маски і дозволяють стверджувати, що у драмі "Санта Крус" є елементи фарсу. І Ротмістр, і Пелегрін – це готові, сформовані характери, певні моделі, зміна яких неможлива.

У п'єсі набирають особливого звучання ліричні мотиви, що є більш характерними для драматичної поеми. Драматична поема – невеликий за обсягом віршований твір, у якому поєднуються жанрові форми драми й ліро-епічної поеми. В основу драматичної поеми закладається внутрішній динамічний сюжет – власне, конфлікт світоглядних та моральних принципів при відсутності панорамного тла зовнішніх подій, перевазі ліричних чинників над епічними та драматичними [1: 216]. Драма "Санта Крус" розкриває конфлікт світоглядних і моральних принципів, у ній використані ліричні елементи (романс), зовнішніх подій не дуже багато й вони звучать скоріше як ліричний супровід, що свідчить також про наявність у ній елементів "драми для читання".

Особливості "драми для читання" досліджувала А. Речка, яка наголошує на тому, що "категоріальна невизначеність сьогоденної драматургії неминуче призводить до появи (або актуалізації) дифузійних, а інколи навіть оксиморонних утворень. Однією з таких міжжанрових форм є і так звана драма для читання" [13: 1]. На думку дослідниці, у таких п'єсах драматичний монтаж – "це спосіб організації, компонування драми, який полягає в зіставленні, поєднанні окремих фрагментів, уривків, епізодів у цілісний континуум із застосуванням асоціативного, паралельного або контрастного рядів" [14: 35]. Б. Мельничук констатує, що "кількість прочитань твору дорівнює кількості інтерпретаційних вирішень, але співвідношення драматург-режисер завжди стає: позиція автора – незмінна, режисерська позиція – свідомо вільна, не лімітована навіть авторськими вказівками. Тому специфіку драми для читання слушно визначити не так за причетністю (чи, навпаки, непричетністю) її до сценічного виду мистецтва, як за внутрішньою структурою, її природою, суттю, схильною до подолання канонічних рамок і створення специфічної художньої концепції" [13: 2].

Елементи "драми для читання" наявні й у п'єсі М. Фріша "Санта Крус" – це, передусім, відступи від основної сюжетної лінії, порушення логіки розгортання подій, наявність ремінісценцій і ліричних

елементів. Неабияку роль у мотивації називання її "драмою для читання" відіграє можливість домислення читачем, на чому наголошував і сам автор.

Отже, драма М. Фріша "Санта Крус" – це своєрідний ансамбль жанрових форм, об'єднаних в одному творі. Вражає те, із якою майстерністю було поєднано п'єсу-романс із п'єсою абсурду, парадоксом, драматичною поемою, фарсом, п'єсою-моделлю, параболою, драмою для читання. Відштовхуючись від авторського самовизначення жанру та проаналізованих теоретичних відомостей, можемо стверджувати, що за структурою й послідовністю розміщення частин драма "Санта Крус" – це п'єса-парабола, однак за сюжетом і формою – це фарсова ліро-драма. М. Фріш написав інтелектуальну драму, основний зміст якої є мелодраматичним і банальним, тоді як найважливіше можна відчитати з підтексту. Множинність інтерпретацій підтексту "Санта Круса" правомірно робить цю п'єсу одним зі знакових творів ХХ століття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Літературознавчий словник-довідник / [за ред. Р. Г. Гром'яка]. – К. : Академія, 1997. – 752 с.
2. Архипов Ю. Макс Фріш в поисках утраченного единства / Ю. Архипов // Фріш М. П'єси. – М. : Искусство, 1970. – С. 514–573.
3. Волошук Є. На підмостках свідомості : матеріал літературознавця до уроку з вивчення п'єси "Санта Крус" М. Фріша / Є. Волошук // Всесвітня література. – 2002. – № 3. – С. 35–38.
4. Васильєв Є. "Театр абсурду" та "театр парадоксу" : проблеми термінології / Є. Васильєв // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2005. – Вип. 22. Філологічні науки. – С. 186–189.
5. Седельник В. Заповеди и вопросы Макса Фриша / В. Седельник // Литературное обозрение. – 1993. – № 3–4. – С. 40–46.
6. Cunliffe W. G. Existentialist Elements in Frisch works / W. G. Cunliffe // Monatshefte. – Vol. 62, № 2 (Summer, 1970). – P. 113–122.
7. Веремчук Ю. Притчевість та асоціативність у поезії п'єси-притчі / Ю. Веремчук // Вісник Житомирського педагогічного університету імені Івана Франка. – 2004. – Вип. 15. – С. 179–183.
8. Словарь литературоведческих терминов / [под ред. Л. И. Тимофеева]. – М. : Просвещение, 1974. – 509 с.
9. Назарець В. Матеріали до вивчення п'єси-романсу Макса Фріша "Санта Крус" і трагічної комедії Ф. Дюрренматта "Гостина старої дами" / В. Назарець // Зарубіжна література. – 2002. – № 1. – С. 54–57.
10. Євченко О. "Драма-антиутопія" як одна із жанрових форм епічної драми / О. Євченко // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2009. – Вип. 44. Філологічні науки. – С. 199–202.
11. An interview with Max Frisch / [conducted by Rolf Kieser] // Contemporary Literature. – Vol. 13, № 1 (Winter, 1972). – С. 1–14.
12. Чертенко О. Макс Фріш та його "Щоденник 1946–1949" / О. Чертенко // Всесвітня література. – 2004. – № 5. – С. 49–53.
13. Речка А. Феномен "п'єси для читання" : витоки й сучасна актуалізація / А. Речка // Українська мова та література. – 2000. – № 175. – С. 1–3.
14. Речка А. Композиційні особливості "драми для читання" (монтаж) / А. Речка // Наукові записки "УКМА". – 2001. – Т. 19. Філологічні науки. – С. 35–39.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Literaturoznavchyi slovnyk-dovidnyk [Literary Dictionary-Guide] / [za red. R. G. Grom'iaka]. – K. : Akademiia, 1997. – 752 s.
2. Arkhipov Yu. Maks Frish v poiskakh utrachennoho edinstva [Max Frisch in the Search of the Lost Unity] / Yu. Arkhipov // Frish M. P'iesy [Frisch M. Plays]. – M. : Iskustvo, 1970. – S. 514–573.
3. Voloshchuk Ye. Na pidmostkakh svidomosti : material literaturoznavtsia do uroku z vyvchennia p'iesy "Santa Kruz" M. Frisha [On the Scaffold of the Consciousness : the Literary Scholar's Material to the Lesson on Learning the Max Frisch's Play "Santa Cruz"] / Ye. Voloshchuk // Vsesvitnia literatura [The World's Literature]. – 2002. – № 3. – S. 35–38.
4. Vasyl'iev Ye. "Teatr absurdu" ta "teatr paradoksu" : problemy terminologii ["The Absurd Theatre" and "The Paradox Theatre" : the Problems of Terminology] / Ye. Vasyl'iev // Visnyk Zhytomyr'skogo derzhavnogo universytetu imeni Ivana Franka [Zhytomyr State University Journal Named after Ivan Franko]. – 2005. – Vyp. 22. Filologichni nauky. – S. 186–189.
5. Sedel'nyk V. Zapovedi i voprosy Maksa Frisha [Max Frisch's Commandments and Questions] / V. Sedel'nyk // Literaturnoe obozrenie [The Literary Survey]. – 1993. – № 3–4. – S. 40–46.
6. Cunliffe W. G. Existentialist Elements in Frisch works / W. G. Cunliffe // Monatshefte. – Vol. 62, № 2 (Summer, 1970). – P. 113–122.
7. Veremchuk Yu. Prytchevist' ta asotsiatyvnyist' u poetytis p'iesy-ptytchi [Parable and Associability in the Poetry of the Play-Paroemia] / Yu. Veremchuk // Visnyk Zhytomyr'skogo derzhavnogo universytetu imeni Ivana Franka [Zhytomyr State University Journal Named after Ivan Franko]. – 2004. – Vyp. 15. – S. 179–183.
8. Slovar' literaturovedcheskikh terminov [The Dictionary of the Literary Terms] / [pod red L. I. Timofeeva]. – M. Prosveshchenie, 1974. – 509 s.
9. Nazarets' V. Materialy do vyvchennia p'iesy-romanu Maksa Frisha "Santa Kruz" i tragichnoi komedii F. Diurrenmatta "Gostyna staroi damy" [The Materials on the Learning of Max Frisch's Play-Novel "Santa Kruz" and F. Dürrenmatt's Tragic Comedy "The Old Lady's Visit"] / V. Nazarets' // Zarubizhna literatura [The Foreign Literature]. – 2002. – № 1. – S. 54–57.

10. Yevchenko O. "Drama-antyutopiia" yak odna iz zhanrovykh form epichnoi dramy ["Drama-Dystopia" as One of the Genre Form of the Epic Drama] / O. Yevchenko // Visnyk Zhytomyr'skogo derzhavnogo universytetu imeni Ivana Franka [Zhytomyr State University Journal Named after Ivan Franko]. – 2009. – Vyp. 44. Filologichni nauky. – S. 199–202.
11. An interview with Max Frisch / [conducted by Rolf Kieser] // Contemporary Literature. – Vol. 13, № 1 (Winter, 1972). – C. 1–14.
12. Chertenko O. Maks Frish ta iogo "Shchodennyk" 1946–1949 [Max Frisch and his "Diary"] / O. Chertenko // Vsesvitnia literatura [The World's Literature]. – 2004. – № 5. – S. 49–53.
13. Rechka A. Fenomen "p'iesy dlia chytannia" : vytoky i suchasna aktualizatsiia [The Phenomenon "Plays for Reading" : Sources and the Modern Actualization] / A. Rechka // Ukrains'ka mova ta literatura [The Ukrainian Language and Literature]. – 2000. – № 175. – S. 1–3.
14. Rechka A. Komposytsiini osoblyvosti "dramy dlia chytannia" (montazh) [The Compositional Peculiarities of the "Drama for Reading" (Assembling)] / A. Rechka // Naukovi zapysy "UKMA". – 2001. – T. 19. – Filologichni nauky. – S. 35–39.

Матеріал надійшов до редакції 25.10. 2011 р.

Нестелев М. А., Финенко Л. Л. Жанровое своеобразие пьесы М. Фриша "Санта Крус".

В статье рассмотрены жанровые особенности драматургии М. Фриша на примере пьесы "Санта Крус". Проанализированы авторские самоопределения подзаголовков драм в контексте литературной теории. Предлагается новая версия жанровых форм (фрагментарных и определяющих) в текстах драматурга и подаётся возможный вариант жанровой идентификации "Санта Круса" в ракурсе современного видения проблемы. Сделан взвод, что по структуре и последовательности размещения частей драма Санта Крус – это пьеса-парабола, хотя по сюжету и форме – это фарсовая лиро-драма. М. Фриш написал интеллектуальную драму, главное содержание которой является мелодраматическим и банальным, тогда как главное можно вычитать из подтекста

Nesteelev M. A., Finenko L. L. The Genre Originality of M. Frisch's "Santa Cruz".

The article discusses the genre features of M. Frisch's dramas for example of "Santa Cruz". The author's self-determinations of the dramas subheadings are analyzed in the context of the literary theory. The new version of genre forms (fragmentarily and defining) in the playwright's texts and the possible variant of the genre identification of "Santa Cruz" are submitted in the light of the modern theoretical vision. It is concluded that according to the structure and consequence of the parts distribution the play "Santa Cruz" is a play-parabola, though according to the plot and form this is the farcical lyrical drama. M. Frisch wrote the intellectual drama, the main content of which is melodramatic and trite, while the main can be understood from the metamessage.